

Päijät-Hämeen liiton
näkemykset aluekehittämisen ja EU:n
alue- ja rakennepolitiikan
lainsäädännöstä

Hallintovaliokunnan kuuleminen

19.3.2026 Petri Veijalainen

Päijät-Hämeen liitto

The Regional Council of Päijät-Häme

Aluekehittämisen perusta alueiden vahvuuksissa

Päijät-Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta, joka koskee alueiden kehittämisen sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädäntöä.

Selonteko tarjoaa tärkeän lähtökohdan arvioida nykyisen järjestelmän toimivuutta ja valmistella tulevaa lainsäädäntöuudistusta ennen seuraavaa ohjelmakautta.

Suomi tarvitsee vahvaa alue- ja rakennepolitiikan muutosta, jotta aiempaa vähäisemmät valtion ja alueiden resurssit saadaan tuottamaan entistä paremmin kasvua ja elinvoimaa aluelähtöisesti.

Aluelähtöinen ja monitasoinen hallinta

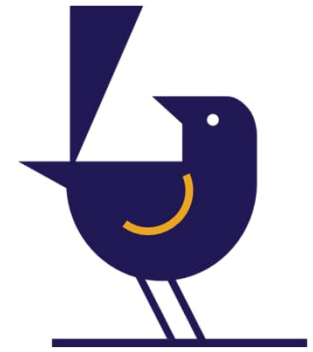

Aluekehittämisen keskeinen lähtökohta on aluelähtöinen kehittämismalli, jossa alueiden erityispiirteet, osaaminen ja vahvuudet muodostavat kehittämisen perustan.

Aluekehitys on kokonaisuus, jossa yhdistyvät:

- elinkeinopolitiikka
- infrastruktuuri ja saavutettavuus
- osaaminen ja innovaatiot
- aluesuunnittelu ja maankäyttö
- kansainvälinen yhteistyö
- turvallisuus ja varautuminen

Viranomaisten roolit ja yhteistyö

- Maakuntapohjainen aluekehittäminen on lainsäädännössä tunnustettu, siten että maakuntien liitot toimivat aluekehitysviranomaisina.
- Kehittämisen onnistumisen edellytyksenä on, että päätöksenteko ja vastuu ovat riittävän lähellä alueita.
- Maakuntien liitot ovat alueellisia kokoajia, jotka yhdistävät kuntien, yritysten, korkeakoulujen ja valtion toimijoiden näkemyksiä.
- Yhteistyö maakuntien liitojen, keskuskaupunkien ja muiden välillä on toimivaa ja tähtää yhteisiin kehittämistavoitteisiin maakunnissa.
- Päijät-Hämeellä on hyviä kokemuksia yhteistyöstä kaikkien välittävien toimielimien kanssa ja ennen kaikkea hyvät kokemukset yhteistyöstä Etelä-Suomen maakuntien yhteisessä koordinaatiossa.

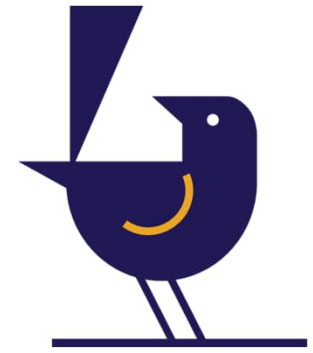

Maakuntien liittojen rooli

Maakuntien liitot toimivat lainsäädännön mukaisina aluekehitysviranomaisina ja muodostavat aluekehittämisen keskeisen koordinoivan tason kokoavana ja koordinoivana tahona, jolla on keskeiset välineet alueellisen kasvun ja elinvoiman edistämiseen:

- maakuntakaavoitus ja aluesuunnittelu
- strateginen liikennejärjestelmäsuunnittelu
- älykkään erikoistumisen strategiat
- EU:n ja kansallisten kehittämishankkeiden rahoitus
- alueellisen toimintaympäristön ja osaamistarpeiden ennakointi
- kansainvälinen yhteistyö ja EU-rahoituksen hyödyntäminen
- maakunnan edunvalvonta
- vahva tuki yleiselle elinkeinoelämän kehittämistyölle

ALKE-keskusteluista kasvusopimukseen valtion kanssa

Aluekehittämiskeskustelut (ALKE) ovat tärkeä väline valtion ja maakuntien välisen yhteistyön vahvistamisessa. Niiden tulisi perustua maakuntaohjelmaan ja olla maakuntakohtaisia.

- vahvistaa alueen omiin vahvuuksiin perustuvaa kasvua
- sovittaa yhteen EU-rahoitus ja kansallinen rahoitus
- vahvistaa innovaatioekosysteemejä ja investointeja
- lisätä aluekehittämisen ennakoitavuutta ja pitkäjänteisyyttä

EU-rahoituksen hyödyntäminen ja NRP

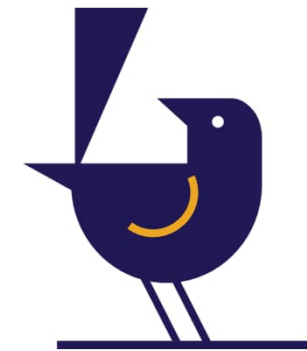

Maakuntien liittojen tulisi olla keskeisessä asemassa:

- kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman (NRP) valmistelussa
- EU-rahoituksen kohdentamisessa alueellisten strategisten tavoitteiden mukaisesti
- EU-rahoituksen (kilpaillon) kotiuttamisessa Suomeen ja alueille
- alueellisten innovaatioekosysteemien kehittämisessä

Tuloksellinen EU-rahoituksen hyödyntäminen edellyttää vahvaa alueellista omistajuutta sekä toimivaa kumppanuutta valtion ja alueiden välillä.

Lainsäädännön kehittäminen

Tulevassa aluekehityslainsäädännön uudistuksessa tulee:

- vahvistaa maakuntien liittojen asemaa aluekehitysviranomaisena
- selkeyttää työnjakoa suhteessa valtion aluehallintoon
- varmistaa maakuntien rooli EU-rahoituksen valmistelussa ja toimeenpanossa
- mahdollistaa maakuntien ALKE-sopimukset valtion kanssa
- vahvistaa maakunnallisen alue- ja liikennejärjestelmäsuunnittelun asemaa

Lainsäädännössä tulee huomioida aluekehittämisen uudet teemat, kuten kokonaisturvallisuus, huoltovarmuus, ilmastonmuutos sekä alueiden resilienssi

An aerial photograph of a suspension bridge spanning a large body of water. The bridge has two tall, light blue towers and white suspension cables. The water is mostly frozen, with a dark blue section visible under the bridge. The shoreline is covered in a dense forest of evergreen trees, and the ground is partially covered in snow. In the background, a small island is visible in the distance.

Hyvää tuulta.

Päijänteeseen verran parempi